

Názory na uspořádání společnosti a sociální soudržnost

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2005, v05-11</i>
Otázky:	<i>OV.116, OV.117, OV.124</i>
Termín terénního šetření:	<i>7. – 14. listopadu 2005</i>
Počet respondentů:	<i>1060</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>15. prosince 2005</i>
Autor výzkumu:	<i>kolektiv řešitelů projektu „Sociální soudržnost“</i>
Zpracovala:	<i>Markéta Škodová</i>

V listopadu jsme do dotazníku zařadili baterii otázek, které se týkaly sociální soudržnosti, důvěry a solidarity mezi lidmi. Respondenti se mimo jiné vyjadřovali k výroky popisujícím současné společenské uspořádání.¹ Nejvíce dotázaných (38 %) soudí, že v naší společnosti je možné se dobře domluvit s většinou lidí. Existují tu však nižší vrstva a společenské špičky a s oběma těmito skupinami má většina lidí málo společného. S názorem, že se naše společnost skládá z vyšších, středních a nižších společenských vrstev, které mezi sebou nemají mnoho společného, souhlasilo 26 % oslovených, další čtvrtina se domnívá, že v naší společnosti stojí proti sobě jen dvě skupiny – obyčejní lidé na jedné straně a nepočtená společenská špička na straně druhé. Pouze desetina respondentů se přiklonila k výroku: Mezi různými skupinami neexistují velké přehradly, člověk se dobře domluví i s lidmi v odlišném sociálním postavení (viz tab. 1).

Tabulka 1: Popis nejvíce odpovídající skutečnosti (v %)

Mezi různými skupinami neexistují velké přehradly, člověk se dobře domluví i s lidmi v odlišném sociálním postavení	10
Naše společnost se skládá z vyšších, středních a nižších společenských vrstev, které mezi sebou nemají mnoho společného	26
V naší společnosti je možné se dobře domluvit s většinou lidí. Existují tu však nižší vrstva a společenské špičky a s oběma těmito skupinami má většina lidí málo společného	38
V naší společnosti stojí proti sobě jen dvě skupiny: obyčejní lidé na jedné straně a nepočtená společenská špička na straně druhé	25

Pozn.: Dopočet do 100 % ve sloupci tvoří odpovědi „neví“.

¹ Znění otázky: „Který z následujících popisů naší dnešní společnosti podle Vás nejvíce odpovídá skutečnosti?“

K poslednímu jmenovanému názoru, tedy že ve společnosti proti sobě stojí obyčejní lidé a nepočtená společenská špička, se statisticky významně častěji přikláněli lidé se středoškolským vzděláním bez maturity a vyučení, respondenti, kteří označili svou životní úroveň jako špatnou, příznivci KSČM a lidé, jimž je 60 a více let. Významně méně častěji se k tomuto výroku přikláněli vysokoškoláci. Příznivci ODS, lidé v příjmové kategorii 24 001 – 27 500 korun měsíčně a ti, kteří označili svou životní úroveň jako dobrou, si zase výrazně častěji než sympatizanti ostatních politických stran, lidé z jiných příjmových kategorií a s jinou životní úrovní mysleli, že ve společnosti neexistují přehradu a že člověk se dobře domluví i s lidmi v odlišném sociálním postavení.

Respondenti dále hodnotili „stav“ soudržnosti a solidarity v současné společnosti.² Přes tři čtvrtiny dotázaných (76 % při součtu odpovědí „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“ – viz tab. 2) nesouhlasí s tím, že v naší společnosti převažuje atmosféra soudržnosti, důvěry a solidarity mezi lidmi. Rozhodný nesouhlas přitom častěji vyjadřovali muži než ženy a – co se stranických sympatií týče – také příznivci ODS.

Tabulka 2: Souhlas s výrokiem o soudržnosti (v %)

rozhodně souhlasí	2
spíše souhlasí	20
spíše nesouhlasí	50
rozhodně nesouhlasí	26

Pozn.: Dopočet do 100 % ve sloupci tvoří odpovědi „neví“.

O poznání méně skeptičtější byli oslovení v odpovědích na otázku po smyslu společenské soudržnosti a solidarity.³ Většina respondentů (89 % při součtu odpovědí „určitě to má smysl“ a „spíše to má smysl“) se domnívá, že přes existující napětí a různorodé sympatie či antipatie má význam, aby se lidé snažili spolu lépe vycházet, rozumět si, usilovat o dohodu, a vytvářet tak společenskou soudržnost.

Tabulka 3: Má smysl vytvářet společenskou soudržnost? (v %)

určitě to má smysl	59
spíše to má smysl	30
spíše to nemá smysl	7
určitě to nemá smysl	1

Pozn.: Dopočet do 100 % ve sloupci tvoří odpovědi „neví“.

Rozdíly v odpovědích se objevily v analýze podle různých sociodemografických ukazatelů – určitě má smysl vytvářet společenskou soudržnost častěji pro respondenty ve věku 45-59 let a pro ty, kteří svou životní úroveň označili jako dobrou.

² Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícím výrokiem: V naší společnosti převažuje atmosféra soudržnosti, důvěry a solidarity mezi lidmi.“

³ Znění otázky: „Domníváte se, že přes existující napětí a různorodé sympatie či antipatie má podle Vás význam, aby se lidé snažili spolu lépe vycházet, rozumět si, usilovat o dohodu, a vytvářet tak to, co můžeme nazvat společenskou soudržností?“